

طاشينك
ارنيجه يوتي غزرت
صاحبها: هارند ما مورايان: ارفيد

“TACHINK”
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՅԱՆ ՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՂԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	207.72.
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳՍԻՍՈՒ	108	54	2.72.
ՄՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	13	30.

Նամակներ պէտք է ուղղել «ԴԱՇԻՆԿ»-ի
Խմբագրության
Rédaction du journal Arménien
«TACHINK»—Smyrne

Զի հրատարակում ձեռագիրները չեն վերադարձուր

10 ՓԱՐԱ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԲԻՆ ԴԻՐԲԸ

Ձեռ գիտեր որ այս սուղերը հրատա-
րակուած պահուն Դուրեան Սրբազանի
հրաժարականի խնդիրը ի՞նչ նոր բուռի մէջ
մտած կ'ըլլայ:

Տխուր, չափ տխուր խնդիր մը եղաւ
ասիկա, որուն ալ վերջ մը տալ հարկաւ
ւոր է, փութաբար վիճակին չը հասած:

Կառավարութիւնը իր հուսկ յետին
պատահանը տուած է տեղի ունեցած
բազմակիւ պաշտօնական և կէս-պաշտո-
նական դիմումներուն:

Հիմա հատուապէս գիտենք որ ո՞չ մէկ
գոհացում պիտի տրուի Պատրիարքի գան-
գաթին, վրան զի, նոյն որ «Չինուորա-
կան Առեւտրական Վճիռները անվերաբեր-
նելի են» և երկրորդ՝ «Պատրիարքին պաշ-
տօնէ հետո մնալովը Հայկին են որ տու-
ած կ'ըլլան»:

Այս պատահաններուն երկրորդովը
հասկնել կուզուի թէ կառավարութիւնը
ան ատեն միայն պէտք էր տեսնէ իրար
անցնելու երբ ծայրը իրեն կը դպի: Բայց
քանի որ այս վերջինը վախճու տեսակէտ
մը չունի ինչ ըսելով գոհացում տայ:

Թրքական մտայնութեան տեսակէտով
այս տրամաբանութիւնը չափ չիտակ է:
Նորէն ապուհները մէնք ենք որ այսքան
բանը չի կրցնէր հասկնալ և պարտաւ տե-
ղը այնքան ազմուկ յարուցնէր Պատրի-
արքական հրաժարականին չուրջը:

Եթէ կառավարութիւնը սալովը ընելիք
տեղ մը ունենար՝ Չինուորական Առեւտ-
րական Վճիռները անանկ անվերաբերնելի
հրաժարով մը «վերաքննելով» կը գոհացնէ
որ դո՞ւք ալ, ես ալ մատ կը խած-
նէիք, Աստուած վրայ: Բայց ի՞նչ կըր-
նանք ըսել, տկարներուն ուրիշ բաժին
չկրնար բայց եթէ «բաւ և կրճուկ գատա-
մուն»...:

Ե՛ր երբեմն յորժամ ո՞չ էր... Սահմա-
նադրութիւն, տարրեր տեսակէտով մը
աւելի զօրաւոր էինք քան թէ հիմա: զի
այն ատենը բունապետութեան ընթացիկ
ապրելով՝ Եւրոպայի կողմէ պաշտօնապէս
կը հռչակուէինք իրեն և կեդեքուած ցեղ,
և իբր այն պարբերաբար օտար դիւա-
նագիտութեան ձեռքին մէջ թուրք գոր-
ծերու միջամտութեան անգիտակցի գոր-
ծիքներ կը գոհացնէինք: և այս տեսակէ-
տով «սայլը» ընելիք, վտանգաւոր և հե-
տեւարար զօրաւոր տարր մը կը կազ-
մէինք և Հայաց Պատրիարքներուն հրա-
ժարականները այն ատենները աւելի կա-
րեւորութիւն կը ստանային քան թէ հի-
մայ: Իրաւ է թէ գործնական արդիւնքի
հաշուով հիմն և նորին միջեւ չափ մեծ
տարբերութիւն չկայ, բայց գոնէ իրար-
անցում մը տեղի կ'ունենար և Հայաց
Պատրիարքին արժանապատուութիւնը ըստ
երեւոյթին գոհացում կը գտնէր:

Հիմա սակայն, չտարիւ Սահմանադ-
րութեան ամենքս ալ հաւասար ըլլալով,
տեսականօրէն աչքեւ կեդեքեալ ցեղ չկայ
Թուրքիոյ մէջ և հետեւաբար պետութիւնը
քրիստոնէական ցեղերուն օգնելու պատրուա-
կին տակ Թուրքիոյ ներքին գործերուն
չեն կրնար միջամտել, ապա ուրեմն ալ
եւս զաղբած ենք վտանգաւոր կամ զօ-
րաւոր գոհացի, ալ հիմա միայն ինք-
զինքնուս կրնանք վնասել...:

Թէ որ այս հասարակ ճամբարութիւն-
ները նկատողութեան առած ըլլայինք,
Պատրիարքներու խորհուրդ չէինք տար որ
հրաժարէր, այլ հանալով տուտալով
կեանքերին գէշ աղէկ կը քաշքէինք այս
երանելի երկրին մէջ, ինչպէս մինչև ցարդ

քաշքած ենք, «Հէ՛մ կուշայինք, հէ՛մ
կերթայինք»...:

Բայց մենք հինէն ի վեր գաղափարա-
պաշտ ցեղ մը եղած և իրերը խոչորացու-
ցով դիտելու վարժուած ենք: Այս ան-
գամ ալ դարձեալ մեր գաղափարապաշ-
տութեան բերմամբ՝ կարծեցիկք թէ Սահ-
մանադրական Թուրքիոյ մէջ, հաւասա-
րութեան և ազատութեան այժմուին
սպառազինուած, իրեն Օսմանցի հիմա
չափ աւելի զօրաւոր ենք քան ինչ որ
էինք բունապետական ընթացիկ տակ իրեն
Բայա հայեր, ուստի և մեր բողոքը ներ-
կայիս մէջ աւելի արժէք և արդիւնք կու-
նենար քան թէ հին օրերը: Ի՞նչ կրնանք
ըսել, ընդունինք որ սխալքը ենք, ար-
դէն մեր միամտութեամբը յաճախ ենք ա-
կաւ ենք սխալելու: Եթէ մեր սխալքը
մէկ ամօթ է, յանուն Սահմանադրութեան
մեզի սխալեցնելու տատնադատիկ աւելի
ամօթ է:

Հիմա, սակայն, ի՞նչ պիտի ընենք,
ի՞նչ պիտի ընէ Պատրիարքին: Ո՛ր կողմն
ալ դաժնանք, ծայրը մեզի կը դպչի:

Նախարարապետը իրաւունք ունէր
դիտել տալու թէ Պատրիարքին իր Աթո-
ռէն հետո մնալովը Հայ Ազգէն է որ կը
տուժէ: Իրաւ ալ առանց Տեղապահի կամ
Պատրիարքի վարչութիւն մը՝ անպաշտ
մարմին մըն է, որու գործունէութիւնը
չափ մը դժուարութեանց կրնայ բաղախ-
ի բացակայութեան Պատրիարքին որ, ինչ
պէս յայտնի է, գործադիր իշխանութիւնը
կը ներկայացնէ մեր մէջ: Ուստի որ ա-
ռաջ միջոց մը խորհելու է Պատրիարքը
իր Աթոռ վերադարձնելու: «Հայրենիք»
անցնալները բացառութեամբ էր թէ, երբ Ազ-
գային Ժողովը Պատրիարքին տրուած
վտանգութեան քուէով մը և համակրա-
կան արձանագրութեամբ մը Ն. Սրբազ-
նութիւնը իր Աթոռը հրաւերէ՝ այս վերջ-
նայն արժանապատուութիւնը կառավարա-
պէս փրկուած կ'ըլլայ: Մենք ալ այս մա-
սին կատարելապէս համակարծիք ենք
«Հայրենիք»-ի տեսութեան, մանաւանդ որ
ազգային չըմանակի մէջ Պատրիարքին ար-
ժանապատուութիւնը արդէն ո ու է կեր-
պով վերադարձուած չէ: Ի՞նչ պիտի չա-
հինք Պատրիարքին հրաժարականը ըն-
դունելով և տեղը ուրիշ մը դնելով՝ Նախ,
այդ կերպով անուղղակի ապացուցած
պիտի ըլլանք թէ Դուրեան Սրբազանի
բողոքին ազդովն համակարծիք չէինք,
մինչդեռ տաղը բոլորովն հակառակը ճըշ-
մարիտ է, երկրորդ՝ նոր Պատրիարք մը
ընտրելովն կառավարութիւնը իր քա-
ղաքականութիւնը չափաւ իրիւթ, երրորդ՝
Դուրեան Սրբազանին յարմարագին անձ
չունինք պատրիարքացու: Ուրեմն Դուր-
եան Պատրիարքի տեղ նոր ընտրութիւն
կատարելով՝ նորէն մենք ենք որ պիտի
տուժենք...: Հրաւիրենք, ժամ առաջ,
Ն. Սրբազնութիւնը իր Դահլու վրայ:

Կը մնայ Պատրիարքին արժանապատ-
ուութեան խնդիրը հանդէպ կառավարու-
թեան:

Առանկ խնդիր մը եւրոպայի համար
կարեւորութիւն կրնար ունենալ, բայց
Թուրքիոյ մէջ նշանակութեան զօրէի է:

Պէտք չէ մոռնալ որ Արեւելի մէջ
կ'ապրենք արժանապատուութեան խն-
դիրը այստեղ «Նիլէի չէրիլ» յարմարեցնե-
լով կը կարողանան: Կառավարութիւնը
թէ գեթէ մը խնդրից Պատրիարքին որ
հրաժարականը ետ առնէ: Ն. Սրբազնու-
թիւնը նորընտիր Գաղաքական Ժողովին

յանկը Բ. Դրան հաղորդելուն առթիւ
այնպէս իր հրաժարականին վրայ, բայց Բ.
Դուրեան ալ Քաղ. Ժողովոյ վաւերացումը
Ն. Սրբազնութեան հաղորդելուն առթիւ
վերադառնալ ինչպէս որ հրաժարականը ետ
առնէ և կառավարութեան վրայ վստա-
հութիւն ունենալով իր Աթոռ վերադառ-
նայ: Արդ, սեպտեմբր թէ այս անգամ,
Դուրեան Սրբազան, որ Ազգ. Երեսփ. Ժողովոյ տալիք վտանգութեան քուէովը
և համակրական ցուցովը պատուուած է
արդէն, կառավարութեան վրայ վստա-
հութիւն ունենալով— և ինչու չունենայ—
իր Աթոռ վերադառնայ, իր քաղաքական
ընթացիկով ի նշակել իր արժանապատու-
թիւնը վերադարձուած կրնայ զգալ յայն
կառավարութեան: Միթէ կառավարու-
թեան վտանգութիւն յայտնիք անոր աչ-
քէն խնայ կը նշանակէ, ո՞չ ապաքէն,
ընդհանրապէս, կառավարութեան համա-
կրթութիւնը գրաւելու յայտարար նշան մըն
է: Անանկ չէ՞ մի, էֆէնդի...:

Դուրեան Սրբազան թո՛ղ երբէք մըտ-
քէն չանցնուէ թէ իր այս ընթացիկով
այդիս իր ծայրը չափաւ կրնայ լսել ընդ
յառաջիկային մէջ: «Երեւ իւրեղուն ու-
թեամբ» ըսել էր անցեալ օր Ներքին
Գործոց Նախարարը, ճիշդ է ասիկա:
Բայց ասիկ տեղի ճիշդ լինէ մըն ալ կայ
զոր պէտք չէ ուշադրութեան վրայեցնել:
Յաւաճիկային մէջ Դուրեան Սրբազանի
զերքը ո՞չ այնքան կախուած ունի իր այս
անգամ գոհացում ստանալ կամ չստանա-
լէն քան որչափ Թուրքիոյ ներքին քա-
ղաքականութեան ուղղութեան: Եթէ այդ
քաղաքականութիւնը հայաց նպատաւա-
ր հով մը չարժի, Դուրեանի պէս պատ-
ուական Պատրիարք մը սքանչելապէս
կրնայ գործել: Իսկ եթէ Թուրքիա հայա-
հաւած քաղաքականութեան մը պիտի հե-
տեի՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորեալն ալ գալու
ըլլայ նէ՛ մեծ հրաշք մը չի կրնար գործել:
Աս ալ-առանկ գիտնանք...:

ԼԵՒՈՆ ՄԻՐՏԻԶԵԱՆ

ԻՄ ԱՃԷՆՏԱՍ

Դեկտեմբեր 12. — Վերջապէս Աստ-
նայի Պատրիարքական Առեւտրական յոռ-
նէն ձեւակերպութիւնը նոյնքան տարածու-
ած և յանցում որ որչափ անպարտ հու-
շակեալ կառավարիչ՝ Աստու Էստաֆ պէյի
վերաբերեալ գաղտնական պարտութեան, որ-
պէս զի երբայ անգամ ըլլալով գաղտն-
առնել ենք վերաբերել:

Կ'ենթադրեմ որ ասիկա կառավարու-
թեան մեծագոյն զիջումներէն մէկն է Ս.
Պատրիարքին բողոքներուն գոհացում տա-
լու կողմէ: և ասոր վրայ գրած է կա-
ռավարութիւնը մեծ մասը իր յայտնի կտ
առնել տալու համար նոյնին հրաժարակա-
նը, քանի որ հանդիսաւոր կերպով հա-
ղորդուած է այս որոշումը վարչութեան
կողմէ Բ. Դուրեան գաղտնի պատուիրակու-
թեան:

Ինչ որ սակայն այս հաղորդումին
կուտայ իսկապէս և... Ուրախացելով իսկ
չեմ գիտեր ինչ մը, տեսակ մը հրապոյր
անսովոր՝ որուն վարժեցուցած չէին մեզի
կառավարական յայտարարութիւնները,
սա է թէ նախարարներն մէկը, այս ա-
մենակարեւոր որոշումը հաղորդելն անմի-
ջապէս ետքը՝ պարտք համարած է պատ-
ուիրակութեան հաղորդել նաեւ որ Աստ-
ու Էստաֆ պէյ փախած է Թուրքիայէն և հա-
ւանականաբար Բաքի — որչափ ալ իրա-
զէի կառավարութիւն մ'ունենք — կը
գտնուի, ձեւակերպութիւն կառավարու-
թեան:

Թեան գաղտնութիւնները մոռնալու համար
անշուշտ փրանական ոտանակն հեշտու-
թեանց ծոցը...:

A la bonne heure! Ահաւասիկ չոր-
հաւորեի անկեղծութիւն մը. կառավա-
րական ներքին քաղաքականութիւնը կ'ե-
րեի որոշած է յետ այսորիկ բայց, համար-
ձակ և լուսաւոր ըլլալ. մութ ու ման-
ուածապատ դարձուածքներէ խորշիլ.
ճշմարտութիւնը հրապարակել, որքան որ
ալ գէշ ըլլայ ան և անախորժ:

Ահա կառավարութիւն մը որ առա-
ջուց, բացէ ի բաց կը յայտարարէ թէ
սոքագործը որուն դատաստանի ենթա-
կումը որոշուած է վերջապէս, դժբաղա-
բար չապանելով այդ վայրկեանին, կ'իկը
զրած է և այժմ շատ հեռու կը գտնուի
իր հաւանական դատապարտութեան վրձ-
ուին ձերմաներէն...:

Կառավարական այս յայտարարութիւ-
նը, սակայն, եթէ ունի մեզ գարմացող
բան մը, ան ալ իր անկեղծութիւնն է.
իր յայտնած երկրութիւնը մեզ յայտն
կրթելու և յանկարծակի բերելու ընդթը
չունի դժբաղաբար. անիկա պաշտօնա-
պէս կը հաստատէ բան մը զոր անպաշ-
տօն կերպով գիտէինք կամ կը գուշակե-
ինք արդէն: Ինչ որ վերջին աստիճան
գարմանակ պիտի ըլլար, ան ալ Աստու
Էստաֆ պէյի չի փախելու և հանդարտօրէն
Թուրքիոյ մէջ իր դատապարտութեան ըս-
պանել պիտի ըլլար: Ահա՛ ձեզի մարդ
մը, սոքագործ մը, որ 3-4 ամիսէ ի վեր
թերթերուն մէջ կը կարդայ ու կը կարդայ
թէ իր պարտութեան քննադատութեան վրայ է, կը
քննուի կոր, թէ նորէն դատաստանի պիտի
ենթադրուի որովհետեւ յայտարարութեան
նոր ապացուցներ գտնուած են իրեն դէմ,
թէ սանկ... թէ նանկ... և կ'ուզէք որ
այդ մարդը բաւական աւանակ ըլլայ տե-
ղը նանդիտ մը հատուկ համար, և մէկ
քանի տահմանադրուի չի դնէ իր թանկա-
զին անձին ապահովութեան և թուրք
արդարութեան միջեւ, մանաւանդ որ տե-
ղի ունի կարծելու թէ այս անգամ առա-
ջաւե՛ստ չէ որ պիտի գտնուի, թէ որոշ-
ուած է զինքը իրաւունք գաղտնաբերել,
զինքը գոհել զինուր՝ Պատրիարքական
հրաժարականին անողորմ Մոզքը ողորդու
համար...:

Կրնան ըսել մեզի, «Անշուշտ նշանակի
է որ փախած ըլլայ այս յայտնաւորը, և
ճիշտ այն պահուն երբ զինքը գաղտնաբե-
րակ տալու բաւող ապացուցներ ձեռք ձը-
գած էր կառավարութիւնը... Բայց ի՞նչ
կրնանք ընել: Անշուշտ, չէինք կրնար ա-
ռաջուց զինքը ձերբակալել, կամ խնդրել
իրմէ որ բարհաճի Թուրքիա մնալ և ըս-
պանել իր դատաւարութեան ու դատապարտու-
թեան: Աստու ձեռք մարդուն իսկը տուեր
է և սրունքներ ալ. մարդը չի փախելու
ոչ մէկ պատճառ ունէր, ու, ո՞ղջ ըլլան
Հայերը, որոնք մնան ի կիլիկիա. անոնք
ալ բաւական դրամ տուին իրեն, աւելի
սխալեալ քան թէ կամայ, որպէս զի
կեանքին մնացորդ օրերը կարենայ հոյովի
արտասանանի ամենին գեղեցիկ վայրեւ-
րուն մէջ, անքովի և զիւրաշուայ անդրա-
ծութեան մ'անձնատուր»:

Անշուշտ, յատկաւ է ասիկա, կը կրի-
նենք. բայց էապէս, զուտ սկզբունքային
անշահախնդիր տեսակէտէ մը նայելով
խնդրայն վրայ, այնքան ալ կարեւորու-
թիւն չունի: Բուն խնդիրը արդարաւ-
թիւնը գործադրելուն, արդարութեան
գոհացում տալուն վրայ է. գոհացումը ի-
րական չըլլար ճէ պղտորանալ՝ կ'ըլլայ
եղեր, ի՞նչ փոյթ. արդարութիւնն ալ տը-
ղէն վերացական, խոնար, գաղափարա-
կան բան մը, էսպիւրթիւն մը չէ, որ

պէտք չունի մանկու կախում կամ գլխատուած եղեռնագործներու գիտնելով, և որուն... րայտարարութեան արձակուած վճիռներու թղթէ գոհացումը իրենի կը բաշէ...

Իրաւ, Աստուծոյ պէտք վախճան գնաց, բայց Արդարութիւնը — Ատալէթ — իր տեղը պիտի երթայ:

Մյս չէ էականը, կարեւորը, Հայերուն համար:

Մ. Ս. ԿԻՐՈՅԵԱՆ

ԱԶԳ. ՎԱՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ԳԱՆՈՒԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԱՌՁԵՒ

Տէր Խմբագիր,

Պատ. Թերթիկ մէջ մինչև հիմալ գրուած. ներքին կ'ստեղծուի թէ՛ Ուսումն. Խորհրդի կողմէ ներկայ չըմանին եղած կարգադրութիւններուն իրեն արդիւնք՝ կարեւոր քայլ մը կայ Ուսումն. Խորհրդի պիտեմէն մէջ, զոր ո՛չ նոյն խորհուրդը և ո՛չ Վարչութիւնը չկրնային լուծել, վերջապէս խնդիրը կը զրուի Գաւառ. Պատ. Ժողովոյ սեղանին վրայ, պատշաճ կարգադրութիւնը ակնկալելով անշուշտ ազգ. վերին ժողովին:

Հոս երբէք նայատակ չունիմ քննադատելու ո՛չ Ուսումն. Խորհուրդը և ո՛չ ալ Վարչութեան համակարգող լուծիւնը՝ ինքնարեւոյթար վարժարաններու պիտեմէն բարձրացնելու խնդրոյն առթիւ, քանի որ կրթական ամենակենսական գործին նոր զարկ մը տալու և մեր վարժարաններու մակարդակը բարձրացնելու ագնիս. նպատակը կրնայ միշտ գովելի նկատուիլ. միայն թող ներուի ինձ, իրեն կրթական գործին նախանձախնդիր մի ազգային անհատ, չեղտել էր երբ Իզմիրի վարժարաններու բարձրացման պէտքը կ'հաստատուի և նոյն իսկ արդի վիճակը մեր հասարակութեան համար պաշտօնապէս անպատեհարկ: Կ'համարուի, չեմ կարծեր որ լոկ պիտեմէն քանակին բարձրացումը պիտի կ'ընենայ այս ամօթը սրբել, որովհետեւ ինչ որ 1500 ոսկիով 11 տարիներէ ի վեր գէթ մասնակի կերպով ձեռք բերել կարելի չէ եղած, նոյն այդ բաղձաքանակ վիճակը յուսալի չէ որ միայն քանի մը դաստառներու ամսականը և կամ անոնց թիւը աւելցնելով գոյանայ:

Թէև Բժիշկ մը չեմ, բայց ամէն ողջամիտ անձերու հետ կրնամ այնպէս խօսել անհնգաւոր աստեղը ներքին ծնունդ կ'առնեն. չեմ գիտեր թէ Ուսումն. Խորհուրդն ու Վարչութիւնը ունենալով մէկ տեղ ճոխ ծախքեր, ինչու պէտք եղածին չափ կարեւորութիւն չեն տար Ազգ. վարժարաններու ներքին կենսութիւն, որուն վարչկենտրոն գլխաւոր պատճառները եղած են անցեալ ու ներկայ ախտաւոր և յստակաւսելի ամբողջական, ըստ վիճակութեան ձեռնհաս և կարողագոյն անձնաւորութիւններու:

Ուսումն. Խորհուրդն ու Վարչութիւնը, արդեօք խորհած ունին, որ երէկ և այսօր Ազգ. վարժարանները նոյն իսկ հայ վաճառատուններու պարզ գրադիրներ հասցնելու կատարելապէս անկարող վիճակի մէջ կը գտնուէին և կը գտնուին, թողունք օտար և բարձր հաստատութիւնները. եթէ խորհած չունին, արդեօք չեն յիշեր որ մինչև անգամ Առաջնորդարանի գլխաւորական համար գրագիր մը կարենայ ճարելու համար, ստիպուեցան այլուր կրթութեանը զիմն:

Նպատակա Ուսումն. Խորհուրդը կամ Վարչութիւնը բոլորովին զատապարտելի չէ, կարելի է որ երկուքն ալ ներքին կամ աններքին պատճառներ կամ արդեւքներ ունին՝ գործը իր մերկութեան կամ իսկութեան մէջ ներկայայնելու, ուստի Գաւառ. Պատ. Ժողովին կը մնայ, առիթն օգտուելով, այս խիստ կարեւոր խնդիրը հիմնովին քննել և միանգամ ընդ միշտ, լուծել, և ի հարկին արտադրական միջոցներու գործադրութիւնը որոշել. վստահեմ որ միայն այս կերպով մեր ներկայացուցած հասարակութեան ստուար մեծամասնութեան օրինաւոր բաղձանքները պիտի կրնան իրականանալ, հակառակ պարագային, թո՛ղ իրենք ալ վստահ ըլլան որ 1500ին պէս 2000 և մինչև իսկ 2500 ոսկին ալ յունակատ փաստուած պիտի ըլլայ և ներքին բոլորող ամբողջութիւնը իր ապար-

դիւն հանգամանքովը պիտի ներկայանա մեր աչքին յար և միշտ: Աւելին գրելու համար պիտի սպասեմ Գաւառական Ժողովոյ որոշման... ցտեսութիւն:

ԿԻՐՈՅԵԱՆ ԶԱՅ ԽՐ

ՅԱՆ. ԽՐԻ. — Նախանձախնդիր՝ մեր կրթական յարկերը յատկապէս և նախանձախնդիր վիճակի մը մէջ տեսնելու և առայդ ձգտող ամէն անհեղձ ջանքեր գնահատելու և քաջաբերելու պատրաստ, անկողմնակալ ուղիով մը հրատարակելով վերելի յոգեածը, որու վրայ կը հրաւիրենք ազգ. պաշտօնական ձեռնհաս մարմիններու լուրջ ուշադրութիւնը: Այս առթիւ կը յայտարարենք նաեւ թէ՛ ինչպէս առջի օրէն՝ թերթի մէջ միշտ բաց են այն ամէն քննադատութեանց առջև ուրիշ՝ օրինաւորութեան սահմանին մէջ և առանց անձնականութեան չուրջը դառնալու, մի միայն ազգ. հաստատութեանց բարեկաման և հանրութեան օգտին ծառայելու գերազանցօրէն անհեղձ նպատակաւ մը կը գրուին, բացարձակապէս հիմնուած՝ ճշմարտութեան և անհրաքի իրողութիւններու վրայ:

ԻՒԷԱԼԻՍՏՆԵՐ

Եթէ սեպտեմբեր ու հոկտեմբեր ամիսները մեզնում զեմտալային ամիսներ էին, նոյնները դարձաւ գիւղատնտեսական:

Ձեմտալային ամիս՝ առանց զեմտալային...

Գիւղատնտեսական ամիս՝ առանց գիւղատնտեսական...

Ինչ և է... Կայացաւ կովկասեան գիւղատնտեսական առաջին համագումարը մասնակցութեամբ Գոթլիպսկի պրոսպեկտում զբօսնող 40 կայաւաճառներին, որոնցից չատերը զարին վարսակից զանազան չը գիտեն, 25 զանազան տիպի ու տեսակի հողագէտներ, 15 ուսուցիչներ, 8 հոգի քաղաքային ծախսաւորներ, 7 հոգի իսկական գիւղատնտեսներ, 6 Բժիշկներ և զրեթէ ոչ մի հատ գիւղացու... Կայացաւ ու որոշեց.

— Մեզ հարկաւոր է մի բարձրագոյն դպրոց...

— Ընդունվեց միաձայն:

— Մեզ անհրաժեշտ են վեց միջնակարգ գիւղատնտեսական դպրոցներ:

— Ընդունվեց միաձայն:

— Կարեւոր են 10-15 կենտրոնական կայարաններ:

Այստեղ վճեցին.

— Ինչո՞ւ 10-15 և ոչ՞ 30-40 հատ...

— Է՛հ, լաւ, թող լինի 30-40 հատ:

— Վիճակները հաշուեցին և ընդունվեց:

— Իսկ ստորին գիւղատնտես. դպրոցներ:

— Ինչո՞ւ չը լինեն այդպիսիները:

— Ի՜նչքան...

— Հա՛, չատ՝ 100-150-200 հատ:

— Շատ լաւ, թո՛ղ լինեն Կովկասում 200 գիւղատնտեսական դպրոցներ, — վրձնեցին և միաձայն ընդունեցին:

— Իսկ հողագէտներ:

— 300 հատ և այն էլ լաւ ու՞նիւն:

— Ի հարկէ, լաւ ու՞նիւն: Երբ կ'ապարտենք հարկերը:

— Ընդունվեց՝ առանց վիճարկութեան:

— Պարոններ, մոռացանք գիւղական բանկերը, մանր վարկի բանկեր:

— Այո՛, ամէն մի գիւղում մի մի հատ:

— Թո՛ղ լինեն և բանկեր, — որոշեցին:

— Էլ ի՜նչ:

— Է՛հ, առայժմ այսքան. երեք տարուց յետոյ երբ ժողովուրդը, այն ժամանակ կը մտածենք, թէ մեզ էլ ի՜նչ է հարկաւոր:

— Շատ լաւ, ժողովուրդը երեք տարուց յետոյ...

Այս էլ անցաւ... Եւ էն է՝ համագումարը աւարտուեւ էր, և բոլորը կարծուեւ էին, որ Անդրկովկասը դարձրին Հիւսիսային Ամերիկա, երբ յանդարձ յիմարի մէջը վերկացաւ տեղից և հարցրեց.

— Այդ բոլորը լաւ. բայց զրանց փողը ո՞վ պէտք է տայ, ծախքը ո՞վ է քաշելու:

— Յիմարի փեղից իսկոյն քաշեցին:

— Նստի՛ր, — ասացին նրան, — մի խանդարի մեզ ժողովուրդին ծառայելու:

— Ոչ, ներեցէ՛ք, չեմ նստի, — պնդեց յիմարը, — ասացէ՛ք, ինչքան, ո՞վ է այդ բոլորի ծախքն անողը, — կրկնեց յիմարը:

— Ո՛վ, ի հարկէ, կառավարութիւնը, —

պատասխանեցին բոլոր խելօքները միաբերան:

Եւ յիմարը քահ-քահ ծիծաղեց...

— Իդէալիստներ... — ասաց նա և հեռացաւ ժողովից:

Եւ վերադարձին յոյսեր, այս ու այն կարծիքով, որ զանազան, բնական յիմարին պատմելու, բայց յիմարին չը գտնուի:

Նա գնացել էր մի օրից տեղ՝ իր յիմարութիւնը զոյց տալու...

Եւ այսպէս՝ կովկասեան գիւղատնտեսներ իր անհեղձ համագումարը փակեց... Առանց յիմարի...

Համագումարի նիստերից մէկից տուն էի վերադառնում, երբ փողոցում հանդիպեցի մի հայ ուսուցչի... Երբեք չէի տեսնում, ո՛չ սոսկ ուսուցչի, այլ... Կովկասեան Հայոց Ուսուցչական Միութեան անդամ ուսուցչի...

— Քալանթարի յօրեկանին մասնակցեմ էք, — հարցրի:

— Ոչ, — պատասխանեց նա և... զրուիս բարձրացրեց գէպի երկինք:

— Կարիք է հարցնել՝ ինչ գերագոյն մօտիվներով է պատճառարանւած ձեր հեղինակաւոր մերժումը, — հարցրի ես:

— Նա չիմաստէր է, — պատասխանեց ինձ Կովկասեան Ուսուցչական Միութեան անդամը և այս անգամ ուղղակի արեւին նայեց:

— Իսկ դու, Միութեան անդամ պարոն, չեմ ուզի արդեօք չիմաստէր լինել...

— Ես, երբէ՛ք, Աստուած մի արասցէ...

— Շատ ախտաւ, այ, Սարգիսովիցում՝ միմիտարական դպրոցում ուսուցչի տեղ կայ, 560 ռուբլի ու՞նիւն: Ուսուցչի են ման գալիս և չեն գտնում...

Դեռ խօսքս չէի աւարտել, երբ Ուսուցչական Միութեան անդամը ձեռքս բռնեց:

— Խնդրում եմ, պարոն Սալ Ման, եթէ ճիշդ է այդ, եղէք բարի, աշխատեցէ՛ք ինձ համար. ես հայոց դպրոցում 28 զատի համար 500 ռ. եմ ստանում... Ուրախութեամբ կը գնայի Սարգիսովից:

— Բայց չէ՞ որ դուք զրանով չիմաստէր կը դառնաք...

— Երբեք եմ, ոչ. ինչո՞ւ, ո՞վ ասաց. ես ինձ կը նուիրեմ ժողովուրդի կրթութեան գործին, ես նրան կը բարձրացնեմ, ես...

— Բէ՛, — ասացի, — պարոն անդամ, դա անկարելի է. ինչպէ՞ս կարող է չիմաստէր նուիրել իրեն ժողովուրդին...

— Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ չէ կարող, — ասաց նա, — այ, հէնց Քալանթարը...

— Լո՛ւր, — պոռացի ես և քիչ մնաց ապտակ իջեցնելի Հայոց Ուսուցչական Միութեան անդամի երեսին, բայց... իսկոյն զղջացի մտածելով...

«Արժէ՞ արդեօք. մի՞թէ Միութեան բոլոր անդամները իրենց վարչութեան հետ միասին հենց վաղը չեն գնայ չիմաստէր գտնալու, միայն թէ... դա վճարվեր ամսական 50, 60, 100. մասնաւոր 150 ռուբլով»:

Եւ երբեք եմ, բոլորն էլ, գնալիս, կ'առնէին.

— Գնում ենք ժողովուրդին ծառայելու... Իդէալիստներ...

Թատրոնում տալիս էին «Աէր և Ագատութիւնը». ես նայում էի և յիշում... Խորէն եպիսկ. Ստեփանէն...

Հանդուրեցաւ մի շարք իրասերով ապացուցում էր, որ հայի տաղանդի վերջնական վախճանը աւարտուեւ է 58 տարում, ուսմանը՝ 65-ում, գերմանացունը՝ 80, անդրկասկածը՝ 99, իսկ Ֆրանսիացու տաղանդը զարգանում է նրա մահից յետոյ միայն...

Երբ այդ լուրը էր հանդուրեցաւ Սարգիս եպիսկ. Ապարանցին, բարկանում էր, վիճում և, որպէս հայ տաղանդի երկարատեւութեան ապացոյց, բերում էր...

— Իրան և... Մակար կաթողիկոսին... Չը գիտեմ, որքան համոզուեցրել էին այդ օրինակները հայ հոգեւոր ասպարիզում, բայց գալով գրական չըմանի՝ կարծես թէ Ստեփանէն ճիշդ էր:

Ապա մտաբերեցէ՛ք մեր գրական տաղանդներին նրանց, որոնք վախճուեւ զրուի են...

Եթէ գտնէք բացառութիւն, յայտնեցէ՛ք հանդուրեցաւ Սարգիս սրբազանին...

Նա այնչափ կուրախանայ... Աստուած վկայ, նա իդէալիստ էր...

ՍԱԼ - ՄԱՆ

ՔԱՆԱՆԱՅԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Վերագրէս չի հասկցուի թէ Քահանայից վիճակը բարձրացնելու կամ ուսուցչական Քահանայներ հասցնելու խնդիր պիտի յուզիմ, ո՛չ, նպատակս է Իզմիրի Հայ հասարակութեան պարզել խեղճուել և համատարած քահանայ մը՝ այսինքն Յովնանէս քահանայ Տ. Մկրտիչեան հօր վիճակը որ այժմ իր երեցունիով և չորս անչափաւոր զաւակներով կը բնակի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ սենեակներէն մէկուն մէջ:

Առանց ստոյգ տեղեկութիւններուս համեմատ յիշեալ քահանայ Գուրեան Սրբազան Պատրիարքին կողմէն Արմաշի մէջ ձեռնադրուած և իր հայրենիքը՝ Թօգատ կրթարտը քանի մը տարիներ հոն մնալէ յետոյ, հինգ տարի առաջ Գուրեան Սրբազանի հրաւերով ընտանիքը Իզմիր փոխադրուելով, նորին Սրբազանութեան հրամանովը այլ և այլ հոգեւոր պաշտօններով նախ Գուր-ատա, յետոյ Նազիլի, վերջը Գաւառի և ամենէն վերջը Պերկամայ երթալով, հոն ալ երկու տարի չափուեալ իր հոգեւոր պաշտօնը կատարելէ վերջը ինը ամիս առաջ հիւանդացած և նորէն Գուրեան Սրբազանին գիտութեամբ և հաւանութեամբ ընտանիքը և զաւակները Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ սենեակը, իսկ ինք տեղւոյս Ազգ. հիւանդանոցը փոխադրուած է. հոն դարձանուել և բաւական կազդուութիւն յետոյ Գուրեան Սրբազան, Պատրիարք ընտրուելուն առթիւ, յիշեալ քահանայ միասին Պոլիս տարած է, հոս թողւով երկուսն և զաւակները և անոնց ապրուստին համար իր անձնակառնէն տալով գումար մը:

Կիլիկիոյ աղետալի զէպիսկոս անմիջապէս յետոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Խառն Ժողովոյ որոշմամբ և Սրբազան Պատրիարք Հօր 18 Յուլիս 1909 թուակիր հրամանագրով, ուրիշ չորս քահանայներու հետ, ձէպելի — Պէթէքէթի գաւառակներ անհաւ և անխնամ մնացած արկածաւ և սգաւոր ժողովուրդեան հոգեւոր պէտքերը մատակարարելու և զանոնք բարոյապէս միմիտարելու դժուարին բայց նուիրալի պաշտօնով յիշեալ քահանայ Կիլիկիա դրուեւ, և չարուեալ 40-50 օրեր հոն միւնալով և այդ դժուար պաշտօնը խղճմբտօրէն և անձնութեամբ կատարելով վերադարձած է Իզմիր և ամենէն մը ի վեր կը գտնուի իր ընտանիքին և զաւակներուն քով:

Ուշագրաւ պարագայ մը. ներկայ ինն ամսուան չըմանին ոչ երկուսն և զաւակները և ոչ ալ Տէր Հայրը, Ագագատախնամին կամ Քահանայից զատուեւ ուղղակի կամ անուղղակի ու է զիմում ըրած և զժողով չեն իրենց անխնամ և խեղճ վիճակէն, հակառակ չորս զաւակներով անցուցած տառապալի ժամերուն. ասոր կը վկային նոյն իսկ տեղւոյս քահանայ հայրերը:

Ուստի ժամանակն է կարծեմ որ այսքան ծանօթ, անձուէր, պարտաճանաչ և մասնաւոր Իզմիրի թիմորուն մէջ հինգ տարիներէ ի վեր պարկեղտութեամբ պաշտօնավարած և արդէն ու է մասնաւոր եկեղեցիի վրայ չը ձեռնադրուած յիշեալ քահանային ներկայ անտանելի վիճակին վերջ մը տրուի, զայն ընդունելով Իզմիրի Քահանայից զատուեւ մէջ:

Պատի. Կրօն. Ժողովոյ ուշադրութեան և բարեացտեղութեան յանձնելով սոյն կարեւոր խնդիրը, կ'սպասեմք իր արդար և անկողմնակալ տնօրինութեան:

ԲԱՐՍԵՂ ԿԻՐՈՅԵԱՆ

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

ՋԱՐԻՖԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՅԻՆ

Հինգաթիւ գիշեր Զարիֆեան անգամ մ'ալ ցոյց տուաւ իր արուեստաղէտի տաղանդը «Տօն Բեթթօ կարուցցօ» ի տրամին մէջ, տրամ մը որ արդէն ծանօթ պէտք է ըլլայ Իզմիրի թատերասէր, աւաղ, սակաւաթիւ հասարակութեան, որ մեծ կորուստ մ'ունեցաւ զարձակ չվայելելով մեծ արուեստաղէտին ընտաւոր տաղանդը, այս կիճոտ ու չափազանց յուզիլ թատերախաղին մէջ:

Տէր և Տիկին Զարիֆեանները իրաւի շքեղ կերպով պատկերացուցին՝ առաջինը իր լեռնած աղջկան դերը, և երկրորդը

իր ցովակեաց, ախտաւոր ու աղարտ-
ուած ձերուներէ մը կեանքը, կեանք մը
որուն վերջ կուտայ անձնասպանութեամբ,
փրկելու համար արատաւորուած ազգիան
պատիւը և վերադարձնելու համար զայն
կեանքի օրինաւոր արահետին վրայ, անոր
տալով օրինաւոր ամուսին մը, և Տօն Բի-
կթօի այս վերջին վայրկեանները, ազգի-
կէն հրաժեշտ առնելու պահուն, իրաւի
չարիքներէն ընտանեակներէն ներկայացուց Պ.
Ջարիքեան, որ ոչ միայն պատիւ մ'է
հայ բնին, այլ նաեւ հայ ժողովուրդին,
եթէ սա զիտէ գնահատել արժանիք ու
տալանդ:

Այս գիշեր «Գորբասո» կէլի թատերա-
սրահին մէջ. Կիրակի ցերեկ դարձեալ կը
ներկայացնէ Զարիքեան թատերախումբը
«Տօն Բիկթօ» կարուցը», նոյն գիշերը
Գաղթեալ «Շէրօք Զօրմա» և երկուշաբթի
իրիկուն՝ Աթորթինի Գիւլայի մէջ՝ «Թրի-
պի»:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՅՈՒՂԱՐԱ

Ի Զ Մ Ի Ր

—Այս երկուսն իմալ գրած էինք
թէ Գաղ. Ժողովը համոզուած գոյացուցած
էր որ Ռուսումն. Խորհրդով կողմէ ցոյց տըր-
ուած հասոյթի ազդեցութիւնը վարժարանաց
ներկայ չըմանին բացը գոցելու ապահով
հանգամանքէն զուրկ են: Արդ, Ռուսումն.
Խորհրդով ցոյց տուած հասոյթի ազդեցու-
թեան են նախ՝ Հրապարակական հայ վար-
ժարաններու ինկած բաժինը որ հազիւ կը
հասնի ամսական 7 օսկի, և այս ալ ոչ
թէ միայն Իզմիրի այլ ամբողջ թեմին Հայ
վարժարանաց յատկացեալ, որով շատ
աննշան բաժին մը կ'իյնայ Իզմիրի վար-
ժարաններուն:

Երկրորդ հասոյթի ազդեցութեան է՝ Ի նը-
պաստ ընդհանուր վարժարանաց՝ տեղ-
ւոյ իստիկէ դպրոցին կողմէ կազմակեր-
պուելիք վիճակահանութեան հայ վար-
ժարաններուն ինկած բաժինը որմէ հակա-
ռակ բաւականաչափ գումար մը իսկ ըլ-
լալուն՝ դարձեալ շատ աննշան մաս մը
կը մնայ Իզմիրի հայ վարժարաններուն,
քանի որ նոյն գումարէն բաժին պիտի
ստանան թեմական բոլոր վարժարաննե-
րը, թողունք որ յիշեալ վիճակահանու-
թեան տակաւին ծրագրական վիճակի
մէջ է և կարելի չէ ո՛ր և է հաստա-
տուն յայտն դնել անոր վրայ: Ահա
այս կեղծարար հասոյթները քննու-
թեան առնելով է որ «Կարգութեան» վե-
րահանու եղանակէն աննշան ազդեցութեան
թէ երկրորդական հանգամանքին և թէ
յուսացուածին մէջ տարանջրոյցին հազիւ
հաւասարելուն, որով և ելից հնար մը չի
գտնելով Ռուսումն. Խորհրդով կողմէ յա-
ռաջ բերուած այս կ'ընտել խնդրոյն լուծ-
ման, հարկաւորուած է Գաւառ. Ժողովով
յիշ զայն՝ պարտ և պատշաճ անօրինու-
թեան մը ընկու համար:

Պ Ո Ւ Ի Ո

Կրօնից տեսուչ Պէնա պէյ Ս. Պատրի-
արք Զօր ընտանեակները երթալով տեսու-
ցի է Ն. Սրբապետութեան հետ, և նա-
խարարութեան կողմէ փափաք յայտնել է
որ իր Աթոռը վերադարձաւ իր անձամբ
կատարէ իր պաշտօնը զիւրաքանչէր բանակ-
ցութիւնները: Ամեն. Դուրեան Սրբապետ
պատասխանել է թէ իր նպատակը անի-
րազորեկի պահանջ մը չէ, այլ Արդարու-
թեան գործադրութիւնը և գլխաւոր յան-
ցաւորներու պատժուելը, որոնք այնքան
աղէտներու պատճառ եղան երկրին մէջ և
որոնց պատժուելը ուրիշ կարգի չարա-
գործներու ալ զատ մը պիտի ըլլայ:
Պէնա պէյ կրկին է դարձեալ թէ կատա-
վարութիւնը ամէն բարեհաջակամութիւն
ցոյց տալու պատրաստ է, հետեւաբար
կրնայ վստահութեամբ դառնալ իր աթո-
ռը: Դուրեան Սրբապետ յայտնել է թէ
արդէն գատական քննութիւն մը կը կա-
տարուի այս միջոցին Ատանա՝ մասնաւո-
րապէս Ասաֆի նկատմամբ, և թէ ինք
անոր ելքին կըստաւ և երբ գլխաւոր
յանցաւորները իրենց պատիւը կը գտնեն,
ինք այն ատեն միայն կրնայ վերադառ-
նալ: Ս. Պատրիարքին այս պատասխանը
հաղորդուել է նախարարութեան:

—Ներսիսապէսի Պատր. Տեղապահ Տ.
Դանիէլ Ծ. Վ. Յակոբեան և Վարչական
պատուիրակ Պարզ և Զ. Փափաքեան,

չորեքշաբթի օր զէպի Ներսիսապէսի ճամբայ
կըլտու տուիթով՝ հրաժեշտի աջակութիւն
տուել ևն Դատարան նախարար Նէճմէտ-
տին պէյի որ՝ Ներսիսապէսի ըմբոստ վար-
դապետներու կողմէ տեղի ունենալիք ցոյ-
ցերուն հաւանականութեան մասին ըսել
է՝ թէ ինք հարկ եղած հրամանները տը-
րուած է աննշան հետեւեալ մասին և մնալ
թիւ է որ պատգամաւորութեամբ մը աշ-
խատի վանքը բարեկարգելու համար:
Յետոյ տեղապահ Հայրը և պատուիրակու-
թիւնը այցելել ևն նաեւ Կրօնից տեսուչ
Պէնա պէյի, ներքին գործոց նախարար
Թալէպի պէյի և Եպարքոսին և իրենց չը
նորհալարութիւնը յայտնել վերջ մեկնել
ևն նոյն օրը Խորհիլէի Օսմանիէ չոգեհու-
ւով ճամբայ ելել ևն իրիկունս ժամը 4ին:

—Ազգ. Ժողովը տուած իրաւ գտնուող
նիստին մէջ Կարգութեան իր խոստացած
համարատուութիւնը ընկելով՝ Ազգ. Ժողո-
վին պիտի ներկայացնէ եղբւր բանաձեւ մը,
որուն իմաստը պիտի ըլլայ՝ սպասել Ասա-
ֆի դատին վերաքննութեան ելքին և
այդ մասին տրուելիք վճիռը նկատել իրիկ
սկզբնաւորութիւն մը կառավարութեան
բարեհաջակութեան հանդէպ Հայ Ազ-
գին արդար պահանջներուն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Նուիրական պարտք կը համարւիմ հրա-
պարակաւ հնորակալութեան յայտնել
Ազգ. Հիւանդանոցի յարգելի բժշկական
դասին և Պատ. Հոգաբարձութեան, նոյն
մարդասիրական յարկին մէջ երկամ-
սեայ հիւանդութեան պահուն իմ մասի
իրենց տարած բժշկական դարձաններուն
և բարոյական խնամքներուն համար:

Մ. ՀԱՄԲ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՈՒՍԱԿԱՆ Մահուտ Մուխթար պէյ
Դուրեան պայքարի տօներէն վերջ ծովի
ճամբով ճամբորդութիւն մը պիտի կա-
տարէ զէպի Մուղլա:

Ի Զ Մ Ի Ր ի ծովախորհրդին Օսմ. Շոգեհու-
ւային Ընկերութեան կողմէ վերջերս Ան-
վերսի մէջ գնուած նոր չոգեհուտը՝ Բիւն-
Հաւիթի, հիւանդանոցի օր քաղաքս հասաւ
հոգաբարձական զրոյսի պարգած, և ծովա-
խորհրդին մէջ չըման մը ընկել յետոյ գնաց
խարսից Այա-Թրիատայի առջև, Ընկե-
րութեան նաւարանին մէջ քանի մը ան-
հրաժեշտ նորոգութիւններ կրկու հա-
մար:

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ և Կառավարու-
թեան միջև տակէ առաջ անհամաձայնու-
թիւն մը ծագած էր՝ երեք մեծ պողոտա-
ներու բացման խնդրոյն առթիւ, այնու
զի Գաղաքապետութիւնը կը պնդէր թէ
ծրագրիները իր իրաւասութեան սահմա-
նին մէջ կը գտնուին, սակայն կուտակա-
լութիւնը յիշեալ ձեւերովը նուազուրդի
գտնելով՝ բացարձակապէս իր իրաւունքը
գործադրած է, մինչդեռ Գաղաքապետու-
թեան իրաւասութեան սահմանները որո-
շագէս գծուած են, որով բնաւ իրաւունք
չունի իրաւասութեան խնդիր յարուցա-
նելու:

ԱՌՋԻ օրուան «Դաշինք»ի մէջ կար-
դացին անշուշտ շէր ընկերացողները որ
քաղաքապետութիւնը ծրագիր մը ունի
Իզմիրի մէջ չորս մեծ պողոտաներ բանա-
լու և թրամվէյի գիծի մնացեալ այլ
փողոցներէն, երանի աննշան որ կը հաւա-
տան այս տեսակ ծրագրիներու, որոնք
միշտ մեր երեւակայութեան մէջ միայն
կը ծնին ու կը մնան, բայց թո-
ղունք որ այս զեղեցիկ ծրագիրնե-
րը կրկնուին, միւս կողմէ իրականին
դանանք: Գաղաքապետութիւնը շատ
լաւ պիտի ընէ եթէ սկսի չինել այն փո-
ղոցներու սալաշատանները որոնք սկսած
են քայքայուիլ և զրկուի անանցանելի
գտնուել և ասից զատ արգելի նաեւ որ ինչ
ինչ փողոցներու անկիւնները միգանայնե-
ղաւան, ահա ինչ որ կայ իրականապէս,
այն թող նախ մեր պատուական քաղաքա-
պետութիւնը, ասոնք կարեւոր և զիւրա-
գործագրելի ոչ թէ ծրագրիներ այլ իրա-
կանութիւններ են:

ՏԱՐԵՐԻՆՈՅ և Դիւնուրի առթիւ ար-
տակարգ ողբերգութիւն մը կը տիրէ քա-

ՕԳՏԱԿԱՐ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Գ Ո Ր Գ Ե Ր

Ամեն գեղեցիկ նուերը զոր solenne առիւ կրնան նուիրել, անձխեղի-
օրէն գեղեցիկ գորգ մ'է:

Տեսնալով յիշատակ մ'է, բացարձակապէս պիտի, որ հսկայաւե-
սութեան կ'ընտելի և որ միակցանայն պերճանք մ'է: Բասիլ Յրակցող հա-
մաւս սեփական մը, ճեղքալի, փափաքելի է, ինչպէս որ քանկարժեք գորգ մը
կ'հպարտացնէ գորգերու սիրահար մը:

Ահաւասիկ նուիրելիք կարգաւոր ճեղքալի ճեղքալի, որո ընտրութիւնը կարելի է
ընել յիշելով THE ORIENTAL CARPET MANUFACTURERS LTD. ի:

Կարգաւոր ճեղքալիներուն, մասնաւոր ճեղքալի-
կաց թաղին մէջ, ուր արեւածագէն մին-
չե իրիկունս ուղի տեսնենք՝ երկուս ժո-
ղովուրդը, մասնաւոր անոր իրական մա-
սը՝ վաճառատունէ վաճառատուն չըման-
ներ կ'ընէ՝ իր կազանդի նուէրները գնելու,
արդուարդի պակասները լրացնելու և
քիչ մը զուարճանալու համար: Եւ ըսել
թէ ժամանակները գէշ են...:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 23 ԴԵԿՏԵՐ.

Ճապիտակ պէյ՝ Երկրորդ նախարարը՝
Պուզարէյ հասաւ: Ձեռք ընդունելու-
թիւն մը ըրին իրեն: Ներկայ գտնուեցաւ
Խորհրդարանի նիստին, ուր ծանօթացաւ
ուսմանական նախարարներուն հետ, ո-
րոնք իրենց համակրանքը յայտնեցին ի-
րենց պաշտօնակցին:

ՆՈՅՆ. — Մեծ միջինի մը տեղի ունե-
ցած է Պաշտատի մէջ, Լին ընկերութեան
տրուած առանձնաշնորհումին զէմ բողո-
քելու համար: Տրուած որոշումները հե-
ռադրուած են Կ. Պոլիս:

Նախարարապետը պատասխանած է
Պաշտատի ժողովուրդին, ապահովելով զայն
կառավարութեան հոգաբարձութեան վրայ:
Ընդգիծալի շարժումը կ'արժանանալի
սակայն քաղաքին մէջ:

ՆՈՅՆ. — Յունաց Պատրիարքարանը
ստացաւ կրթական հարցի մասին՝ կառա-
վարութեան պատասխանը. կառավարու-
թիւնը կ'սպել իր առած միջոցներուն վը-
րայ, որոնց ոյժով պատասխանները պիտի
նկատուին իրեն կառավարական պաշտոն-
ները: Կ'մերթէ նաեւ ընդունել Մեղրուոյ-
լիսներու կողմէ կառավարութեան տուած
նպատակն ընդունել, որոնք պիտի տըր-
ուին ուղղակի նախարարութեան կողմէ:

ՆՈՅՆ. — Հալապի նախարարաց խոր-
հուրդին, զինուորական աստանը որոշեց
«Թանկի» խափանումը: Այս թերթին այ-
ժմ յաջորդեց ուրիշ մը «Նոր Թանկի» ան-
ուամբ:

ՆՈՅՆ. Նախարարաց Ժողովը Սրտա-
քին գործոց նախարարութեան յանձնեց
քննել Յունական դիտարան Պ. Կրիտարիսի
բողոքագիրը՝ ընդգէմ Իզմիրի զինուորա-
կան աստանէն տրուած վճիռին, որով
մահուան դատաւարութեան երկու հե-
լեանապետներ իր ինքնակալ Պ. Բա-
թիլանի աստանդոման փորձին:

ՆՈՅՆ. — Պաշտատի ժողովուրդը զը-
րաւեց հեռադրատան գրասենականները,
Հեռադրաւ հրաւիրել Մեծ-կարգաւոր ան-
ձամբ Պոլսոյ հեռադրատունը գալու և իր
խնդրանքները լսելու: Հիմի փառա մեր-
ժեց Հեռադրատուն կրթալ, բայց ըսել
առաւ Պաշտատի ընտրիչներուն թէ կա-
ռավարութիւնը նկատողութեան պիտի
առնէ իրենց պահանջումները:

ԲԱՍԻԷ ՄԸ ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Առաջնակարգ Բոսիսիոյ վաճառա-
տուն մը կը փնտռէ իրաւի մը որ ծանօթ
ըլլայ գեղեցիկութիւն ճեղքին և անոր յարա-
կից տեսակներուն: Դիտար ֆրանսերէն և
իր բարոյականը ըլլալ մաքուր, այս պաշ-
տոնը ձեռք ձգել կարեւորաւ համար:

Խնդրարկները պէտք է ի ձեռքն ու-
նենան լաւ յանձնարարագիրներ տեղական
ծանօթ վաճառատուններու կողմէ: Դի-
մել խմբագրատուն:

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ 11/24 ԴԵԿՏԵՐ. 1909

ԲԱՄՊԱԿ		Աշխրհ
Կիրքուլ	Յուն. ֆետր.	8 09
	Մայիս Յունիս	8 16
Նիւ-Եօք	Յուն. օգոստ.	15 39
	Մայիս	15 99
	ՍՈՒՐՃ	
Լոստոն	Մայիս	33/9
	ՇԱՔԱՐ	
»	Դեկտ.	12/5 1/2
	ՏՈՐԵՆ	
Կիրքուլ	Դեկտ.	7/9 3/8

ՎԻՃԱԿԱՆՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՆՊԱՍՏ

ԳԱՆԻՐԻ ՀԱՅՈՅ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

14րդ ՎԻՃԱԿԱՆՆՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, 19 Դեկտեմբեր 1909

5634 շահած է 100 ճարոյեօն

60 փրամ շահող քիւները

8354 8872 10370 10937 29800

20 փրամ շահող քիւները

2285 3182 3507 4595 5946 7057

7989 12353 12853 20694 20789 21868

22130 24055

10 փրամ շահող քիւները

782 1271 1375 1427 1534 1669

1906 1981 2054 2127 2543 2609

2915 3808 3853 4433 4779 5251

5485 5588 6838 7297 7751 7785

8020 9298 8418 8969 9270 9485

10128 10393 10908 11301 11334 11813

11938 12633 12670 13288 13318 13465

13520 13720 13860 14857 15303 16340

16421 17194 17471 17621 18339 19166

19452 19698 20069 20280 20349 20431

20500 20581 20659 21583 22238 22519

22569 22818 22851 22961 23397 24868

25426 26142 27087 27382 28862 28867

29134 29738

Տաւր տոմարի շահող քիւները

Վերե հրատարակուած 100 շահող

թիւերու միաւորէն մէկ թուանշան վեր և

մէկ թուանշան վար թիւերը 10ական տոմ-

սակ շահած են:

13րդ վիճակահանութեան մեծ պար-

գեւը շահած է Պ. Արմենակ Կիրանի ի

Պէն-էլ-Սուրէյն Գահիրէ:

13րդ վիճակահանութեան մեծ պար-

գեւը շահած է Պ. Արմենակ Կիրանի ի

Պէն-էլ-Սուրէյն Գահիրէ:

10—7

ՎՈՒՅԷ ԴԻԻՐՈՒԹԵԱՄԸ ԱՊՐԻԼ

Բազմամեայ փորձառութիւն ունեցող

երկատարող ուսուցիչ մը պատրաստ է

զիւրուոց կառավարող մը սորոյցնել Հայ.

Տաճի. և ծրարներէն լեզուներ, նաեւ

թուարանութիւն և տոմարակալութիւն.

զիմէ Տէր - Յակոբեան գործակալութեան:

10—7

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՇՈՒԹԱԿԱՅԻՆ

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Իզմիրէն մինչև Նիւ Եօք միայն

90 ԳՐԱՆՔ. Ամենուրեւ չոգեհու-

ներով, արագ, հանգիստ ու ապահով ճամ

բորդութիւն:

Դ Ի Մ Ե Յ Է Բ

Հ. ՇԱՀՈՒՄԻ

50—48

Բաւաւ Հոնիշի

ԱՐՏՈՒՍԵՐ Զ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

Այի Եօրկի Կոստանդ Սիւքիասեան ֆէրիսանէ Պիւ 9-13